

מהנעשה בקהילה

קהילת המודיעין וההתמודדות עם הקורונה

ב-26 במאי 2020 התקיים טקס לציון סיום הפעילות במרכז השליטה הלאומי למאבק בקורונה, בנוכחות הרמטכ"ל רב אלוף אביב כוכבי, ראש המוסד יוסי כהן, מנכ"ל משרד הבריאות היוצא מר משה בר סימן-טוב, ראש אגף המודיעין אלוף תמיר היימן, ראש אגף המבצעים אלוף אהרון חליוה, ראש אגף הטכנולוגיה במוסד מר ח', וראש מפא"ת במשרד הביטחון תא"ל (מיל) ד"ר דני גולד.

טקס סיום מרכז השליטה הלאומי למאבק בקורונה (צילום: דובר צה"ל)

מרכז השליטה הלאומי הוקם במרץ האחרון בהנחיית ראש הממשלה נתניהו במטרה לכנס את כלל הגופים המנהלים את המאבק בהתפשטות הנגיף, ולאפשר קבלת החלטות על בסיס נתונים בזמן אמת. המרכז פעל בתנאי אי-ודאות בצורה מהירה, הנגיש למקבלי ההחלטות את תמונת המצב בנושא התחלואה, וסייע

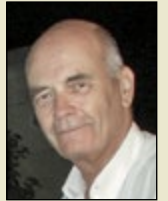
לנהל את מדיניות הרכש והייצור העצמי. בכך היווה מוקד ידע לאומי מרכזי ומשמעותי בניהול המאבק בהתפשטות הנגיף.

שיתוף הפעולה בין הגופים ימשך לתקופה נוספת. אנשי המודיעין ימשיכו לתמוך במשרד הבריאות בתחומי סיוע מחקר ואיסופי לצורך המשך ההתמודדות עם הנגיף והיערכות לגל אפשרי נוסף שלו. אנשי חטיבת המחקר ויחידה 8200 באמ"ן ימשיכו את פעילותם במסגרת "מרכז המידע והידע הלאומי", ויפעלו תחת הנחיה מקצועית לתחומי האפידמיולוגיה של משרד הבריאות. המרכז ימשיך להנגיש מידע רלוונטי למקבלי ההחלטות בישראל בתחומים אלה גם בעתיד לפי הנדרש.

אתר דובר צה"ל, www.idf.il

משולחן המנכ"ל תא"ל (מיל) דוד צור

לבני המשפחות השכולות ולחברים שלום, דבריי נכתבים כאשר אנחנו נמצאים במעבר ל"שיגרת קורונה", אחרי הגל הראשון של המגפה. רובנו ככולנו, ראינו כבר דברים רבים, אבל דומה שלא היה כדבר הזה בעידן שבו אנו חיים. אם נשתמש במושגים מעולם המודיעין והצבא חווינו (שוב) אין התרעה ואי הכרת האויב, שיצרו מרחב אי ודאות גדול מתמיד ולמידת האויב תוך כדי תנועה.

לכל אחת ואחד מאיתנו, ברמה האישית-משפחתית, החוויה שעברנו אינה פשוטה, מה עוד שהוכרזו כ"קבוצת סיכון" מרכזית. גם עתה לאחר שוך הגל הראשון עדיין מתחייב משנה זהירות. ככל הנראה יחסינו עם המגפה יהיו בהשאלה "ניהול הסכסוך", כלומר להמשיך לחיות עם המגפה ברמות משתנות, עד למציאת החיסון או התרופה המיוחלת. אי אפשר לדבר על המגפה, מבלי לציין את התגייסותה של קהילת המודיעין והביטחון למלחמה בקורונה. טובי האנשים של הקהילה סייעו וימשיכו לסייע למשרד הבריאות. אנחנו הגמלאים מצדיעים להם ומחזקים את ידיהם במלאכה קשה זו, וגם תורמים את חלקנו הצנוע.

הוצאתו של גיליון זה, כמו של גיליון מבט מל"מ 86 לפניו, היא מסימני חזרתנו לשגרה במגבלות הקורונה. לאורך כל התקופה השתדלנו לשמור את אתר המל"מ פתוח (לפחות חלקית) כולל הספרייה, יחד עם מרכז המידע למודיעין וטרור והמרכז לחקר המתודולוגיה שהמשיכו לעבוד כרגיל תוך ניצול האופציה לעבוד מהבית. לאחר חופשת הפסח חזר צוות המל"מ לעבודה מלאה. ניצלנו את היעדר הביקורים בתקופה זו לעיסוק בשיפוצים (המרכזי שבהם - השירותים) ותיקונים של האתר. כד בבד, התקיימו ומתקיימות ישיבות של ועדת הכספים והוועד המנהל וכן ועדות נוספות (באתר ובסיוע ה"זום"), להתאמות התקציב ותוכנית העבודה למצב החדש. בשל הנסיבות בוטלו פעילויות רבות. בתוך כך בוטלו אירועים מרכזיים: טקס ההתייחדות השנתי של קהילת המודיעין שהיה אמור להתרחש החודש (16 ביוני), וכנס החברים השנתי שתוכנן לחודש ספטמבר.

לאחרונה חזר הצבא להשתמש באתר באופן מבוקר בהתאם להנחיות, ובשבוע שעבר התקיים ביקור במתכונת חלקית של קורס קמ"נים. במקביל אנו בוחנים את המשך קיום הפעילויות לחברים. בעניין זה אנו לוקחים בחשבון כגורם ראשון במעלה את בריאות הציבור, ולפיכך החזרה תהיה איטית ומדורגת על פי הנחיות משרד הבריאות ותתחיל כנראה רק בחודש יולי.

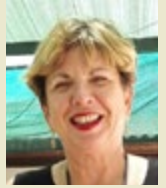
אני מאחל לכולנו, בריאות מלאה ושימים טובים יותר יגיעו מהר. שימרו על עצמכם!

דודו צור, מנכ"ל המל"מ

המזרח התיכון מתמודד עם הקורונה

דבר העורכת

קוראים יקרים,

משבר הקורונה הוא אוסף של רגעי אמת, שעות של חשבונות נפש, זמן להתבוננות בפרספקטיבה של הזמן. גם זמן לדיונים ולוויכוחים. על מדינת ישראל, על מה לא? וכמובן על ביטחון חיינו, על צה"ל כ"צבא העם", על תפקיד קהילת המודיעין שנדרשה לתת כתף, והפעם בחזית הפנים. סוגיית מעורבות אנשי צבא במדים בעניינים אזרחיים מורכבת, וחלק ממנה מהדהד גם בגיליון זה.

הבעייתיות ברורה: ההפרדה חיונית לדמוקרטיה, התעלמות ממנה עלולה להיות הרת גורל. ואולם בצמתים כמו שאליהם קלע אותנו הנגיף הארוך טוב שיש מנוסים. הלב גאה למראה הסיוע של החיילים: חטיבת הצנחנים מחלקת מצרכים לשנים עשר אלף בתי אב הנתונים בסגר בבני ברק ובירושלים; מיטב המוחות מיחידות עילית של אמ"ן פועלים כדי להרכיב את תמונת המידע באמצעים הטכנולוגיים המתקדמים ביותר, ומנגישים אותה בזמן אמת למקבלי ההחלטות. כילידת מעברה בלוד שמעתי בהתרגשות את עלילות צה"ל בחורף 1950. גשמי זעף - כך סופר - העיפו אוהלים, חשפו את יושביהם, סיכנו את חייהם, הפילו קורבנות. דוד בן-גוריון גייס את הצבא, והשתתפותו הצילה כנראה מאות נפשות. אלתרמן שורר אז על צבא המכין דייסה לתינוקות. גם הדמוקרטיה הישראלית ידעה אז מתי לעצור, להחזיר את הצבא למחנותיו. אני מרשה עצמי להיות גאה גם עכשיו.

בגיליון זה של 'רואים מל"מ' מיקדנו את המבט במגפת הקורונה ובהתמודדות עימה. חברנו פסח מלובני סקר למעגנו את מצבם של שכננו במזרח התיכון והתמודדותם עם הנגיף, דודי סימן-טוב הביא לקט מהפעילות העשירה של המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין ואליענה דן ונעם שפירא שיתפו בפעילות עמותת בוגרי 8200.

להתראות עם חידוש הפעילות במרכז למורשת מודיעין בקרוב. שימרו על עצמכם ועל בריאות יקיריכם.

**קריאה מהנה,
יוכי ארליך**

משבר נגיף הקורונה תפס את מדינות האזור בלתי מוכנות. לפחות בשלוש מדינות באזור, סוריה, תימן ולוב, הנתונות במלחמה פנימית, לפני הופעת הנגיף, נמצאת אוכלוסייתן בסיכון גבוה. המלחמות ערערו את מערכות הבריאות בהן, וגם תנאי התברואה והמחייה הירודים החלישו את התושבים בחיסון למגיפה, בעיקר אוכלוסיות הפליטים.

תחלואי האזור ערב התפרצות המגפה, הועצמו עתה במשבר נוסף בדומה לשאר חלקי העולם. נראה כי למרות יכולת התמודדות נמוכה מולו בחלק ממדינות האזור, גורמים שונים עשויים דווקא לנצל את המצב ואת השלכותיו לחיזוק שליטתם במדינה בה הם פועלים, כדוגמת אסד בסוריה והחזבאללה בלבנון, ולחיזוק אינטרסיהם הפוליטיים והשלטוניים במקומות השונים.

סוריה: המשטר מנצל את המצב לביסוס אחיזתו בשלטון

המשטר הסורי, הנתון כיום בקשיים כלכליים הולכים וגוברים, נקט בצעדים שונים במגמה לבלום את התפשטות הנגיף, ביניהם: הטיל עוצר במדינה, מנע תנועת אוכלוסייה בין מחוזותיה, סגר גבולות עם המדינות השכנות, סגר מסגדים ומקומות ציבוריים אחרים, בתי ספר, אוניברסיטאות ומסעדות, ודחה גיוסים לצבא. המשטר דיווח על נתוני תחלואה נמוכים בסוריה, דבר שהעלה תהיות אצל פרשנים, אם הדבר לא נעשה במכוון כדי להסתיר את המצב האמיתי במדינה. המשטר אף הפסיק את הוצאת העיתונים במדינה בשל המצב, אירוע חריג ביותר, שלא זכור כמוהו בעבר.

קורונה בסוריה: אסד כנגיף קורונה - גרפיטי ליד אידליב (צילום: AFP)

במצב הפנימי השורר בסוריה לא ניתן לאחד מאמצים במאבק נגד המגפה. צוותים רפואיים פועלים כיום בשטח סוריה בשלוש טריטוריות נפרדות: המשטר מפעיל את יכולותיו המוגבלות במרבית שטחי המדינה בהם הוא שולט, ובכלל זה במרבית הערים, וזוכה לסיוע מארגון הבריאות העולמי; הכורדים פועלים בנפרד ובאופן עצמאי במובלעת שלהם בצפון-מזרח סוריה (כנראה בסיוע אמריקאי), והמורדים הנמצאים במחוז אדליב, מנהלים את ענייניהם בנפרד, ככל הנראה בסיוע תורכי. התשתיות הרפואיות בשני אזורים אלה מצומצמות ביותר, ונמסר כי במחוז אידליב הנצור, נעשים מאמצים על ידי צוותי מתנדבים, לפתח אמצעים שונים הדרושים להתמודדות עם המגפה, ובכלל זה מכונות הנשמה. כל הבדיקות לגילוי הנגיף מתבצעות במעבדות שבדמשק בלבד שמסייעות גם לכורדים. הסורים מנסים עתה להקים מעבדות בערי הצפון בסיוע ארגון הבריאות העולמי. במהלך המלחמה נהרס חלק ניכר מהתשתית הרפואית במדינה - מרפאות, בתי חולים וכדומה, וגם היקף הצוותים הרפואיים הצטמצם משמעותית, בין השאר בשל בריחת המשך בעמוד 3

32 מרכזים רפואיים ברחבי המדינה, ומתכננים להקים שלושה בתי חולים שדה אם הדבר יידרש. הם גם שכרו בתי מלון לצרכי אחזקת אנשים בבידוד. יש לציין שגם לבנון נמצאת בתקופה זו במשבר כלכלי ופיננסי, המטבע צנח, והממשלה מתקשה לשלם את חובותיה במטבע זר. חזבאללה עוסק גם בבדיקת אנשים לגילוי נשאים של הנגיף. מתבצע מעקב אחר אנשים המגיעים מאיראן, שהיא כנראה המקור העיקרי ל"יבוא" הנגיף ללבנון, ובכלל זה עולי רגל וסטודנטים הלומדים בקום. המקרה הראשון של גילוי הנגיף בלבנון היה של אישה שהגיעה מאיראן.

איראן: החרפת המאבק הפנימי

באיראן שנפגעה קשה מהמגפה, נקטו השלטונות מאמצים נרחבים כדי לבלום את התפשטותה. הנשיא רוחאני הצהיר כי המדינה תשקיע 20 אחוזים מתקציבה השנתי במלחמה נגד הנגיף, למרות המצב הכלכלי הקשה וירידת מחירי הנפט בשוק העולמי. מדובר בהקצאה של אלף טריליון ריאל, שווה ערך ל-6.3 ביליון דולאר בשוק החופשי, לפי שער של 160 אלף ריאל לדולר. האיראנים גם פנו לסינים בבקשה לקבלת סיוע. הנשיא האיראני ביקש בשיחה שקיים עם הנשיא שי ג'נפינג את עזרתה של סין להביא לביטול העיצומים של ארצות הברית נגד איראן. עד עתה לא ברור מה יכלול הסיוע.

קורונה באיראן (איור: איראן אינטרנשיונל)

בדיווחים הרשמיים באיראן נמסר על כ-25 אלף חולים ועל כ-8,000 אנשים שנפטרו ממנה. נתונים המתפרסמים על ידי גורמי אופוזיציה גבוהים בהרבה - למעלה מ-48,000 מתים ברחבי איראן. המגפה גרמה להחרפת המאבק הפנימי בין גורמי הממשלה בהובלת הנשיא רוחאני, לבין המנהיג העליון ח'אתמי ומשמרות המהפכה הנאמנים לו, שמתחילת התפרצות המגפה, ביקשו להמעית בפני הציבור את מימדי התפשטותה ונזקיה. זאת, עד להתפרצות הגדולה שארעה אצל אנשיהם בעיר קום. בעוד הממשלה ורוחאני ניסו להשתלט על האירוע, אילצו גורמי משמרות המהפכה להפחית בצעדים ולהקל בהגבלות שנקטו, בשל המצב הכלכלי הקשה בו נמצאה המדינה. צעדים אלו הגבירו את התפשטות הנגיף בקרב האוכלוסיה. נראה כי גורמים אלה גם אינם משתפים פעולה עם גורמי הבריאות במדינה, וכנראה על פי הוראה מח'אמנאי עצמו, אינם מדווחים על פגיעת הנגיף בקרב אנשיהם, ואף מציגים מספרים מופחתים ומסולפים לגבי נזקיו.

פרשנים מעריכים שמשמרות המהפכה מנצלים את המגפה, כדי לחזק את שליטתם במדינה, במסגרת המאבק מול גורמי הממשלה. בימים האחרונים נמסר על הקלות בכל הקשור לפתיחת עסקים, אתרי דת ואתרי תרבות. כל זאת כדי למנוע קריסה כלכלית, על רקע העיצומים של המערב עליהן.

המשך בעמוד 4

התושבים מאזורי הלחימה, כולל לחו"ל. אחד ממפגיצי המחלה בסוריה הוא עולי רגל המגיעים מאיראן, וכך גם אנשי צבא ומיליציות, שהביאו איתם את המחלה משם. גורמים אלה נמנעו משימוש באמצעי זהירות ומינון בסוריה דבר שהוביל להתרחקות של אנשי הצבא הסורי והכוחות הרוסים מקרבם. חיילי יחידות סוריות שפעלו יחד עם אנשי מיליציות איראנים בצפון סוריה, ונדבקו מהם בנגיף, נדרשו להשתמש במסכות. האיראנים והמיליציות שלהם הפועלות בסוריה החלו לייצר מסכות במתפרות שהקימו למטרה זו בעיירה סת זיינב, הקדושה לשיעים, ואף שולחים משם את תוצרתם בדרך האוויר (מסכות קדושות) הביתה.

על רקע המצב, מנצל משטרו של אסד את מגפת הקורונה, לחזק את שליטתו במדינה, ונוקט בצעדים רק בשטחים הנתונים לשליטתו. המשטר משתמש בנתוני המגפה לצרכי דיס-אינפורמציה וזריעת פחד. הוא אינו מגלה פתיחות, מפרסם מעט מאוד מידע, מכחיש בהתמדה מידע אחר המופץ בקרב הציבור, ואף מפקח על הנעשה בבתי החולים באמצעות אנשי שירותי הביטחון הסורים כדי לעקוב אחר השיח הציבורי. לפי מידע שנחשף על ידי חברות אמריקאיות העוסקות באבטחת סייבר, שתלו הרשויות הסוריות תוכנות ריגול בטלפונים הסלולריים של האזרחים באמצעות אפליקציית סרק למדידת חום, בעוד שבפועל היא מרגלת אחר המשתמשים בה. לדברי חברות אלה, מצביע הדבר על יכולת המשטר לחזור גם למרחב הסייבר. המשטר גם ינסה לנצל את המגפה לצרכיו הפוליטיים, כדי להראות שהתמודדותו מולה יעילה, ולכן צריך להחזיר לשליטתו את כל השטחים, המוחזקים כיום בידי גורמים אחרים.

נראה, כי המגפה תנוצל לא רק על ידי המשטר, כי אם גם על ידי גורמים נוספים הפועלים כיום על אדמת סוריה, ובכללם האיראנים, הרוסים, התורכים ודאע"ש, שהתעורר מחדש במזרח המדינה. לאחרונה, נקטו השלטונות בסוריה בהקלות, בכל הקשור לעוצר הלילה ולתנועה בין המחוזות והתיר פתיחת מסגדים לתפילה.

לבנון: חזבאללה מתגייס להוביל את המאבק במגפה

בלבנון השכנה לקח על עצמו ארגון חזבאללה גם את עול ההתמודדות מול הנגיף, וגייס לשם כך למעלה מ-25,000 איש, צוותי רפואה שונים וכן בתי חולים, לצד המאמצים שעושה הממשלה הלבנונית, ולא במקומם. החזבאללה הפעיל 1,500 רופאים, 3,000 אחיות ופרמדיקים ולמעלה מ-20,000 פעילים. אלה אמורים גם לסייע לבתי החולים של הממשלה הלבנונית. במסגרת זאת, הם הקצו בית חולים בבירות הפועל ברשותם, אך ורק למטרה הזאת; שכרו עוד ארבעה בתי חולים בלתי פעילים, מפעילים

קורונה בלבנון: חשד שנסראללה נדבק בקורונה (צילום: API)

חיילי צבא ירדן שומרים מחוץ למלון בעמאן שהפך מרכז בידוד (צילום: AFP)

מצרים: חשש מהתפרצות מחאה צבורית

במצרים נדבקו בנגיף עד כה עשרות אלפי אנשים, וקרב לאלף אנשים מתו. למעלה מעשרה אחוזים מהנדבקים הם רופאים ואנשי הסגל הרפואי, בדומה למצב באיטליה ובספרד. הממשלה התייחסה בתחילת הארוע לנושא בזלזול רב, ושרת הבריאות אף הודיעה שהנגיף לא יפגע בתושבי מצרים, מכיוון שהוא נמצא בסין ולא במצרים. למרות ההכחשות נאלצה הממשלה לנקוט בצעדי חירום בכלל זה: עוצר לילי, וסגירת אתרי ההתכנסות הציבוריים, בהם מסגדים וכנסיות, חנויות ובתי מלאכה, מערכת החינוך ומקומות בילוי. הממשלה גם ניסתה לאכוף את מרותה על התקשורת המקומית והזרה במדינה. אחד הדברים המפתיעים שאירעו בעקבות התפשטות הנגיף במדינה, היה היעלמותו המסתורית של הנשיא א-סיסי מהתקשורת וההופעות פומביות במשך 17 יום, לאחר הדיווח הרשמי על איתור המקרה הראשון של הנגיף בה. זאת כאשר ידוע שהוא אוהב להופיע בתקשורת. צעדי החירום הנרחבים בהם נקטה הממשלה נתנו מיד את אותותיהם בכלכלה, ובנידול מספר המובטלים במדינה. הממשלה התקשתה לפצות את מיליוני המובטלים, שהפסיקו לעבוד בשל הצעדים שנקטו, וכן את אנשי המגזר הפרטי, ונאלצה להכניע ללחצים שהופעלו עליה ולפרסם הקלות. מצב זה מעמיד את הממשלה בפני בחירה בין בלימת התפשטות הנגיף, בעיקר לאור מצב העוני ומערכת הבריאות הרעועה במדינה, לבין התוצאות הפוליטיות והחברתיות של הכלכלה המתדרדרת, העשויות לאיים על יציבות המשטר בהמשך. מצב זה עלול לעורר מחאה ציבורית נגד המשטר, בשל מעשי שחיתות המיוחסים לו, ובזבוז כספי הציבור. לכך מצטרפים נתוני האבטלה ומדדי העוני הגבוהים, שאינם מקבלים כל סיוע ממשלתי. בתקופת הרמדאן נעשו מספר הקלות כדי לאפשר לקיים פעילות מסחרית מסויימת. לדעת פרשנים, התפרצות הנגיף מצביעה על המשבר הקיים במערכת הבריאות במדינה, שהוזנחה במשך שנים על ידי המשטר, וזאת בהשוואה לתקציבי הענק שניתנו לכוחות הביטחון. בנוסף, המערכת סובלת ממחסור בכוח אדם, שכן למעלה ממחצית הרופאים הרשומים במצרים עובדים כיום מחוץ למדינה, ובבתי החולים הציבוריים קיים מחסור גדול באחיות בצוותים רפואיים, ובמיטות לחולים. בשלב זה, לא ברור אם המגפה במצרים נמצאת תחת שליטה, או שהיא עלולה להתרחב ולהגיע לשיאים נוספים בתקופה הקרובה.

הציבור. במסגרת זאת, היא סגרה את גבולותיה ושמיה של הממלכה, ונקטה בצעדי חירום נוספים במדינה, ובכלל זה: ביטול ארועים צפויים, סגירת אתרים פתוחים לציבור, כמו מרכזי קניות ומרכזים מסחריים וחנויות, צעדי סגר במוקדי התפרצות במחוזות השונים, והקמת מחנות הסגר לאנשים שנכנסו לממלכה בדרך היבשה, הקפאת פעילות מערכת החינוך וההשכלה על כל מרכיביה לתקופה מסויימת, ואף הפסקת הדפסת עיתונים. הממשלה גם סגרה אתרי תפילה בממלכה, כמו מסגדים וכנסיות, אתרי בידוד וספורט, יעצה לאזרחים לצמצם התקהלויות באירועים שונים, כחתונות ולוויות, ועוד. במקביל תגברה את היערכות מערכת הבריאות בממלכה, והקימה בבתי החולים מחלקות יעודיות לטיפול בחולי הנגיף, ופתחה במערכת הסברה לציבור. יש לציין את מעורבותו האישית של המלך עבדאללה השני בתהליך ההתמודדות מול המשבר על כל מרכיביו, כולל הכלכליים, בקבלת ההחלטות ובפיקוח על צעדי הממשלה, ובהופעותיו בתקשורת, שהיו בעלי השפעה חיובית חשובה על הציבור.

ואכן התוצאות של התפשטות הנגיף עד כה בממלכה מדברות בעד עצמן: עד כה אותרו בירדן למעלה מ-700 חולים, ונפטרו מהנגיף תשעה אנשים ונשים בלבד, כולם בגיל מבוגר. לא ברור אם נתונים אלה מתייחסים גם לאוכלוסיית מחנות הפליטים שבממלכה, המאכלסים 1.3 מיליון אנשים, שהגיעו מסוריה מאז תחילת מלחמת האזרחים בה, וקיים חשש רב מהתפרצות המגפה בקרבם בשל תנאי חייהם הירודים. הממשלה גם פועלת לצמצם את נזקי המגפה והשפעתה השלילית על כלכלת המדינה, ונוקטת בצעדים שונים לסייע למובטלים ולמגזר הפרטי. לאחרונה החלו השלטונות במדינה לאפשר הקלות בתחומי פעילות שונים, במטרה לצמצם את הפגיעה בכלכלה, ולהחזיר את החיים בממלכה למסלולם הרגיל.

מדינות נוספות

על פי הדיווחים, המצב במדינות אחרות, בעיקר אלה בהן מתחוללת מלחמה פנימית, כלוב ותימן, אינו נראה טוב יותר. כולם חוששים שבשל תנאי המחיה והבריאות הירודים של חלקים גדולים באוכלוסיה, החיים כיום בתנאים קשים במחנות פליטים, ומצב תשתיות הבריאות בהן, עשויה המגפה לפרוץ בהם בממדים נרחבים, ולהגיע אף לרמה של אסון הומניטרי. גם במדינות המפרץ התפשטה המגפה, והביאה את השלטונות לנקוט בצעדים שנועדו לבלום אותה.

פסח מלובני

חיטוי רחוב (צילום: AFP)

ירדן: התוצאות של צעדי המשטר מדברות בעד עצמן

המגפה הגיעה גם לירדן מאנשים שחזרו ממדינות באירופה שנפגעו מהנגיף כאיטליה. הממשלה נקטה בצעדי מניע מייד לאחר שהתפרסם על התפשטות המגפה מחוץ לסין, והפעילה חוק חירום משנת 1992, המעניק לה סמכויות נרחבות בתחום הביטחון הלאומי וביטחון ושלום

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

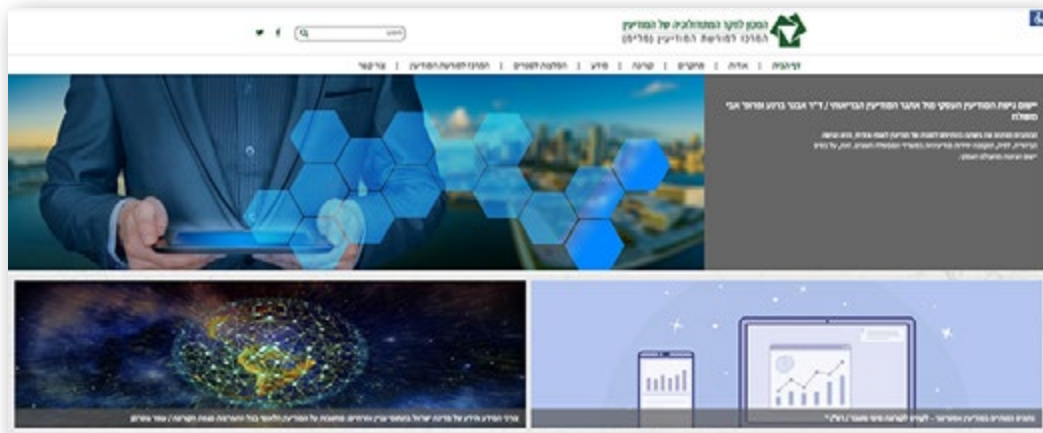

המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין במשבר הקורונה

בתחום. סביב שולחן זה, כל אחד מהגורמים יוכל לשקף לאחרים את התמונה המודיעינית שבידיו, וביחד ניתן יהיה לעצב את הצי"ח הלאומי ולהטיל על הגופים השונים לתרום למענה על פי יתרונותיהם היחסיים. בדיעבד, ניתן לומר כי הקמת "מרכז המידע והידע הלאומי למערכה לקורונה" בהובלת אמ"ן ובשיתוף משרד הבריאות וגורמים נוספים יישמה את רוח המלצה זו.

תא"ל (מיל') יורם חמו הציג את נושא התכנון האסטרטגי בתנאי קיצון, כדוגמת משבר הקורונה. חמו הציע להסתכל על הדברים מנקודת מבט

בחודשים האחרונים עסק המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין באינטנסיביות רבה במשבר הקורונה ובהשלכותיו על העשייה המודיעינית. הדבר בא לידי ביטוי בכתיבת מחקרים ובדיונים עליהם יפורט בהמשך. לצד הפעילות בהקשר למשבר הקורונה, המשיך המכון לפעול בהקשרים מודיעיניים מתודולוגיים נוספים. כך למשל, הופצו שתי ביקורות ספרים - הראשונה של ראש המכון, יוסי קופרוסר, על ספרו של ראש ה-DNI - Director of National Intelligence, לשעבר, גיימס קלפר, "עובדות ופחדים", ושל חוקר המכון, ד"ר אהוד ערן, על ספר אודות מהפכת הביג דאטה.

לבסוף, פורסמו מחקריהם של זיו לויטן, בסיוע ליאב סלע, העוסק ב"מודיעין מהעתיד", שמציע כיצד השימוש בדמיון יכול לסייע לעבודה המודיעינית, ומחקר של רס"ן א' העוסק בשילוב של נתונים כמותיים במודיעין אסטרטגי. העיסוק של המכון בליבון תפקיד המודיעין בנושאי ביטחון לאומי-אזרחי החל כבר במחצית השנייה של 2019, ביוזמה משותפת עם

אתר האינטרנט של המכון: www.intelligence-research.org.il

של מתכנן אסטרטגי ולא של קמ"ן; לדבר על ידע ולא על מודיעין; לדבר על ממד של ביטחון לאומי תוך התמקדות בנושאים כגון חברה, כלכלה ויציבות פנים. בראייתו, יש לקחת בחשבון מספר סיכונים: א. הסיכון שהמערכת לא תוכל להכיל את כל החולים, ב. אובדן אמון הציבור ומתוקף זה אובדן האמון ביכולת של המדינה לטפל במצב, ג. הקושי במתן הגנה לצוות הרפואי, ד. ההשלכות הכלכליות ובתוך כך המשבר הריאלי החמור שעלול להתפתח.

משרד המודיעין. הגיליון החמישי של כתב העת של המכון "מודיעין הלכה למעשה" יוקדש לנושא זה, וחלקו דן גם במשבר הקורונה. הגיליון עוסק בשאלות מהו מודיעין לאומי-אזרחי בתחומים השונים, כיצד נכון לייצר אותו ומהו תפקידה של קהילת המודיעין בהקשר זה. כתוצאה מכך המכון היה ערוך להתמודד גם עם השאלה הקונקרטית של תפקיד קהילת המודיעין במסגרת המאבק במגפת הקורונה.

הדיון הראשון אודות תפקיד המודיעין במשבר התקיים במל"מ ב-12 במרץ, בהשתתפות נציגים מכלל מרכיבי המערכת ועמיתי המחקר במכון. הוצג בו מחקרם של פרופ' קובי מורן-גלעד מומחה למיקרוביולוגיה ולבריאות הציבור מאוניברסיטת בן גוריון וחבר הצוות למאבק במגפות, וד"ר לייה מורן-גלעד, מומחית ליחסים בינ"ל, שמכהנת כראש חטיבת המחקר במכון ברוקדייל למחקר חברתי יישומי. המחקר עוסק במודיעין אפידימי ונדון תפקידם של הגורמים השונים במערכת במתן מענה לצרכים הנובעים מהמגפה.

מסקנה: מערכת המודיעין צריכה לרתום את משאביה למאבק בנגיף

אחת המסקנות המרכזיות אליה הגענו בדיון זה הייתה שמערכת המודיעין, צריכה לרתום את משאביה הייחודיים למאבק בנגיף, מעבר למעקב המודיעיני אחר התפתחות המגפה במזה"ת והשלכותיה הגלובליות. בין השאר עלה הצורך בהקמת שולחן מודיעיני משולב שילווה את האירוע, אשר יכלול גורמים מכל מרכיבי קהילת המודיעין, המשטרה, משרד החוץ, וכמובן משרד הבריאות, משרד האוצר ומומחים

המודיעין האפידימי בשירות בריאות הציבור - הקורונה כמקרה בוחן | פרופ' קובי מורן-גלעד וד"ר לייה מורן-גלעד

המאמר, שהופץ בראשיתו של המשבר, עוסק באיום הפנדמי ובמענה המודיעיני הנדרש לו. המאמר רואה במגפת הקורונה עדות מובהקת לחשיבות המכרעת שיש למודיעין אפידימי למניעה ולמזעור של ההשלכות החמורות שעלולות להיות למגפות על בריאות הציבור ועל הביטחון הלאומי על כל מרכיביו.

המאמר מציג את תפיסת המודיעין הפנדמי - לפי מעגל המודיעין - צי"ח, איסוף, מחקר, חיזוי, הפצה.

גיבוש תמונת המודיעין האפידימי נדרש בשלבי הפנדמיה השונים באופן הבא:

המשך בעמוד 6

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

ג'ון הופקינס. לבנטל טען שההתרעה המוקדמת של קהילת המודיעין האמריקנית הוכיחה את עצמה במקרה הזה, ולראיה הערכת האיומים שפורסמה על ידי ה-DNI בשנה שעברה ובשנים קודמות. אולם, כשאיום אינו מידי, מתקשים מקבלי ההחלטות להתייחס לכך ברצינות. תפקיד קהילת המודיעין האמריקנית בהקשר של המחקר האפידמיולוגי הוא מזערי, והיא מתבססת על המרכז לטיפול במחלות כדי לפתח ידע שיועיל לבריאות הציבור. בנוסף, העדיפות היא שקהילת המודיעין תתמקד באיסוף נתונים ממדינות המסתירות מידע. סוגיה אחרת היא הצורך לתווך ולהנגיש את הממצאים למקבלי ההחלטות. צריך לוודא שתיווך זה מתבצע באופן יעיל, לקראת המגיפה הבאה.

מסקנות מרכזיות שעלו בסיכום הדיון על ידי ראש המכון קופרוסר

1. **כשל הדמיון** - עלתה הצעה לפתוח את העיסוק במודיעין גם לאנשים שלא השתתפו באופן מסורתי במודיעין, כמו יוצרים מתחום האמנות, לשם התגברות על כשל הדמיון.
2. **גיוון וורסטיליות של כוח האדם המודיעיני** - מצד אחד, המגפה הנוכחית מוכיחה שוב שגיוון אנשי המודיעין הוא ערך חשוב ביותר. המודיעין צריך להיות מסוגל לגייס במהירות מומחים בתחומי תוכן שאינם במרכז תשומת הלב בדרך כלל, למשל מומחים לביולוגיה. הדבר מחייב יצירת מנגנוני התקשרות לא שגרתיים עימם, גם על חשבון מגבלות הסיווג. מצד שני בהעדרם, אין מנוס מהפניית כוח אדם בעל ידע במודיעין לטיפול בנושא חדש, על סמך הפרקטיקה המודיעינית שלו, גם אם אין לו מומחיות מקצועית, וזאת תחת הכוונה של אנשי המקצוע.
3. **מרכז אחוד** - קיימים יתרונות לכל אחד מהגורמים העוסקים במגפה, לרבות גורמי בריאות הציבור, הגורמים האמונים על הסדר הציבורי וקהילת המודיעין. לכן, ראוי שהם ישבו תחת מרכז אחוד, לשם הפריה הדדית, טיוב התקשורת ושיפור הצי"ח וקבלת ההחלטות.
4. חיוניות רתימת המערכת המודיעינית על כל מרכיביה ויכולותיה למאבק במגפה, ובכלל זה יכולות עיבוד הנתונים, יכולות מבצעיות (הן בתחום המעקב אחר מפגשים של חולים עם כאלה שאינם חולים והן בתחום הרכש).
5. הצורך של המודיעין לתרום לגיבוש אסטרטגיית יציאה בטוחה שתיקח בחשבון תרחישים שונים ותדע להצביע על התמששותם.
6. החשיבות של ליווי מודיעיני של נושאי ביטחון לאומי-אזרחי.

צורכי המידע והידע של מדינת ישראל בתחומי עניין אזרחיים | עופר גוטרמן

בעקבות הדיון הפתוח פרסם המכון מאמר נוסף מתוך הגיליון על המודיעין בתחום הלאומי-אזרחי. מאמרו של עופר גוטרמן מנתח את הקורונה כמקרה מבחן. לטענתו, חל שינוי בסביבה האסטרטגית של ישראל, ונוצר פער הולך ומתרחב בין צורכי הדרג המדיני למידע על סוגיות אסטרטגיות אזרחיות החורגות מהממד הביטחוני-צבאי, לבין היכולת של הממסד המודיעיני לספק צרכים אלו. לדעת מחבר המאמר, יש לבחון שתי גישות העשויות לגשר על הפער ולספק מודיעין אזרחי באופיו - האחת היא הגישה המרחיבה, לפיה קהילת המודיעין צריכה לקבל אחריות כוללת על כל היבטי המידע והידע על הסביבה החיצונית למדינת ישראל. המשך בעמוד 7

לאחר פנדמיה	פנדמיה	טרם פנדמיה
<ul style="list-style-type: none"> למידה והפקת לקחים ניטור מתמשך זיהוי והיערכות להישגות ניצול הזדמנויות 	<ul style="list-style-type: none"> איסוף מידע עולמי ניטור תחלואה מעיל בדיקות מעבדה מרוכבות (איתור תחלואה, מניעת זיהומים, ניבול) סקרי אוכלוסייה מודלים לחיזוי הערכת התנהגות אוכלוסייה למידה 	<ul style="list-style-type: none"> מחקר לגילוי מחוללים סקירת אופק ניטור זקפי מערכות התראה איתור מקרי תחלואה מוקדמים ריצוף גנומי מייפ מקדים היערכות לחירום

המלצות מרכזיות של קובי מורן-גלעד וליה מורן-גלעד:

1. בניית יכולות מתמשכות על מנת לאפשר איסוף רחב היקף בשלב הטרם מגפתי הכולל שכבות מידע מרובות מתוך אלה שצוינו לעיל, תוך שימוש במגוון טכנולוגיות שגרתיות וחדשניות.
2. בניית מערכים המאפשרים אינטגרציה של שכבות מידע שונות, ותרגומן ליכולות חיזוי מתקדמות באמצעות מערכות לומדות ושימוש בכלים של בינה מלאכותית ובניית תשתית לאיסוף ולעיבוד המידע. בניית מערכים אלה חייבת לכלול יכולת להעצמה (scaling up) בתוך זמן קצר בעת אירוע חריג לפי דרישות הדרג המדיני.
3. חיזוק שיתוף הפעולה בין גורמי איסוף שונים ויצירת סינרגיות תוך למידה הדדית של מתודולוגיות איסוף, מחקר והערכה, כדי לשפר את יכולת יצירת המודיעין בשגרה ובחירום. זאת, לצד שיתוף פעולה בין לאומי נרחב.
4. יצירת מנגנונים לנזירת משמעות מניתוח המודיעין האפידמי בראייה רוחבית הכוללת זירות מעולמות תוכן שמחוץ לבריאות, כדוגמת היבטים מדיניים, כלכליים וחברתיים כגישה הוליסטית.
5. השקעת תשומות מודיעיניות ייעודיות למעקב אחר התפשטות האזורית של אירועי תחלואה (כדוגמת הרשות הפלסטינית ורצועת עזה).

דיון זום פתוח על המודיעין האפידמי

התפשטות המגפה, הדיון מ-12 במרץ 2020 והמאמר על המודיעין האפידמי עוררו דיון נרחב בקבוצת הפייסבוק "מודיעינולוגיה" של המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין. על רקע זה קיים המכון ב-7 באפריל דיון זום פתוח ששודר גם בפייסבוק, על המשמעות של מגפת הקורונה על קהילת המודיעין. מטרת הדיון היו להתייחס לסוגיית ההתרעה המוקדמת; לסוגיית הליווי המודיעיני של "המאמץ הלאומי"; לתרומת המודיעין לגיבוש אסטרטגיית היציאה; להיבטים המבצעיים של הפעילות המודיעינית, כולל מבצעים מיוחדים; ולהשלכות של ההתמודדות עם המגפה על משימות המודיעין לאורך זמן ועל היערכות המתאימה למימושן.

ד"ר מרק לבנטל

השתתפו בדיון ראש המכון, תא"ל (מיל') יוסי קופרוסר, שגם הינחה אותו, פרופ' קובי מורן-גלעד שדבריו פורטו לעיל, וד"ר מארק לבנטל, לשעבר ראש המחקר ב-CIA ומרצה בנושאי מודיעין באוניברסיטת

פיתוח ידע עבור היבטים השונים של המערכה, בדגש על מעורבות המודיעין בכך. השימוש בכלים אלה נבחן בראי השימוש בסקטור הציבורי, בסקטור הפרטי, באקדמיה ובמסגרות אד-הוק שהוקמו לטובת המשבר. מטרת הדיון היו הפקת לקחים על שימוש בביג דאטה עבור פתרון שאלות בעלות רכיב מודיעיני, ובאופן ספציפי לקראת גל נוסף, אם יתרחש.

במסגרת הדיון הוצג מה נעשה במהלך המשבר בתחום הביג דאטה (מאגרי מידע, כוח אדם ויישומים רלוונטיים) באמ"ן יחד עם משרד הבריאות, פיקוד העורף (יחד עם יחידה 8200), משרד המודיעין, מפא"ת, באקדמיה ועל ידי חברות פרטיות.

בין האתגרים שעלו בדיון:

1. **שינויי תפיסה** - השימוש בביג דאטה בעת משבר הקורונה הצריך שינויים תפיסתיים מהירים אצל רבים מהאופרטורים, בפרט מהמגזר הציבורי, תוך שבירת הפרדיגמה של חשיבה מסורתית ומעבר לחשיבה מוכוונת נתונים.
 2. **מגבלות השיטה** - חרף כמות המידע, נראה שברמה הלאומית וגם ברמה הבינ"ל היה קושי לעשות שימוש בביג דאטה כדי לענות על השאלות המחקריות הבסיסיות והמורכבות.
 3. **גישה לנתונים** - כנגזרת של פערי תפיסה וחוק, נמנעה גישה לנתונים עבור העוסקים בסוגיה מחוץ למגזר הציבורי.
 4. **סדר באי סדר** - במהלך המגיפה היו עודף כוח מחקרי, עודף יוזמות אזרחיות ועודף תובנות, שמקבלי החלטות פשוט לא היו מסוגלים להכיל. האתגר הוא לסדר את כלל היוזמות והתובנות על פי סדר קדימויות וזיהוי אלה המשרתות את הצי"ח בצורה הטובה ביותר.
 5. **צורך באופרטור מוביל** - אחת הטענות המרכזיות שנטענו בדיון הייתה היעדר מערכת (אופרטור) מוביל שינהל את הגופים השונים, יסנכרן ביניהם, יגדיר את השאלות המחקריות ואת הצי"חים ויתכלל את התובנות השונות.
- לגורמים בתוך המערכת, היה יתרון יחסי של גישה לנתונים, אך הם היו מוגבלים לצורך המידי של מקבלי החלטות. במקביל, לגורמים מחוץ למערכת היה היתרון היחסי של היוזמה ושל היעדר הקיבעון המחשבתי, אך הם לא היו חשופים לנתונים. אי לכך, נאמר כי הסרת הגבולות הללו בצורה שיטתית, עוד בימי השגרה, הכרחית.

דודי סימן-טוב

קרי עליה להיות אחראית גם לפיתוח ידע על תחומים כגון מדע וטכנולוגיה, כלכלה, אנרגיה, בריאות, שינויים אקולוגיים והיבטים סביבתיים אחרים ועוד.

מצד שני, הוא מצביע על הגישה המצמצמת, שהיא יותר קרובה לגישה הנהוגה כיום, ולפיה קהילת המודיעין צריכה לדבוק במסגרת התפקוד הנוכחית שלה כאחראית על המידע והידע בתחומי המדיניות והביטחון. ואילו האחריות הכוללת על הרכיבים האזרחיים ועל האינטגרציה שלהם לכדי הערכה לאומית אחודה צריכה ליפול על כתפיו של גוף או מנגנון לאומי שיהיה צורך להקימו לטובת העניין או על משרדי הממשלה עצמם.

בנוסף, משבר הקורונה חשף אפיק נוסף שבו יכולה קהילת המודיעין להרים תרומה כבדת משקל לפיתוח כלל היבטי המידע והידע ברמה הלאומית. היחלוצות של אמ"ן לסייע בתחום זה (במסגרת "מרכז המידע והידע הלאומי למערכה בקורונה") חשפה את אנשי המודיעין המעורבים בעשייה לפערים בין היכולות שאליהן הורגלו בעבודתם המודיעינית, לבין היכולות שגילו בשטח. קהילת המודיעין נמצאת בחזית טכנולוגית המידע במדינת ישראל ביחס למגזר הציבורי.

הטלת אחריות על גופי המודיעין להתריע על פרוץ מגפה חוטאת למהותם | אלון ששון

אלון ששון מונה את היתרונות בהירתמות של קהילת המודיעין לטובת משברים לאומיים, ולצד זאת, הוא טוען כי לצד מספר יתרונות יחסיים שמביאים עימם גופי המודיעין להתמודדות עם אתגר מסוג זה, יש לומר בצורה ברורה: התרעה על פרוץ מגפה לא ניתן להגדיר כ"מודיעין" מבלי לחטוא למהות המושג. הטלת אחריות בנושא על ארגונים מודיעיניים תפספס את ליבת התפיסה המקצועית שלהם, בדגש על שלושה מרכיבים בסיסיים שנעדרים מאיום זה: יריב, כוונות וחשאיות.

■ היריב - הוא אחת מאבני היסוד בעבודתם של אנשי מודיעין והיא נעדרת במקרה של מגפה. הווירוס הוא אכן איום, אך נראה שלא ניתן להגדירו כיריב.

■ תכנון וכוונות - למעשה, פעמים רבות ההבדל בין איום פוטנציאלי לבין איום שיש לטפל בו הוא כוונת היריב לעשות בו שימוש, ולא עצם קיומו. כאשר מדובר בוורוס, גם כאן לא ניתן לייחס את ניתוח אופן ההתפשטות בו לתהליך זיהוי כוונת היריב מבלי לחטוא למהות המודיעין.

■ המרכיב החסר השלישי הוא החשאיות. חשאיות אינה חזות הכול במודיעין, ועידן הרשתות החברתיות אף לימד אותנו ביתר שאת כי ניתן לאתר מודיעין יקר מפז גם במקורות הגלויים המונחים לפתחנו.

בשורה התחתונה, לדעתו בישראל הערכת המודיעין של ארגוני המודיעין אינה כוללת פרק העוסק בבריאות הציבור ובהתפשטות מגפות (בניגוד למדינות אחרות), ולכן גם אף אחד מארגוני המודיעין לא נדרש להסביר כיצד לא חזינו את המשבר. משימה זו היא לפתחם של גורמי הרפואה והבריאות, והיא אתגר בריאותי-מחקרי-טכנולוגי, והמרכיב מודיעיני מצומצם ומוגדר. כל היתר הוא סיוע הכרחי ומבורך על בסיס יתרון יחסי של ארגוני המודיעין, אך לא מעבר לכך.

ביג דאטה ודאטה סאיינס במשבר הקורונה

עם דעיכת הגל הראשון של המגפה קיים המכון ב-13 במאי 2020 דיון מקוון בנושא השימוש בכלי ביג דאטה בעת משבר הקורונה לצרכי

עמותת בוגרי 8200 (ש.מ.2) מתגייסת למאבק

בתקופת הקורונה העמותה התגייסה לסייע בתחומים שונים, בחלקם עם היחידה:

- **סיוע טכנולוגי לעמותות:** מתנדבים חברי העמותה התגייסו לסייע לעמותות הנמנות על המגזר השלישי, אשר התגייסו במלואן לעבודה מקוונת אך נזקקו לעזרה בהיבטים הטכנולוגיים של הפעלתם.
- **הנגשת חומרי ההסברה שפורסמו ע"י הממשלה לציבור דוברי הערבית** ע"י תרגום לשפה הערבית. הוקם צוות של מתרגמים ומתרגמות בוגרי היחידה שהתגייס לפעול בצמוד ליחידה ולפיקוד העורף. הצוות עסק בתרגום הנחיות משרד הבריאות, בהכנת כתבות בתחומים רבים כגון תחבורה, ביטוח לאומי ועוד.
- **תיעוד מורשת היחידה** - סדרה של ראיונות עם כ-50 מבוגרי היחידה הוותיקים, אשר העידו על תקופת שירותם ביחידה ועל תרומתם, נערכה בטלפון ובכתובים. מתנדבים בוגרי העמותה וסגל החינוך ביחידה, ראינו את הוותיקים.
- **מפגשי זום בנושאי הייטק ויזמות** נערכו לבוגרי היחידה הצעירים ואלה שפועלים בתחום.

אליענה דן ונעם שפירא

- **סיוע למערך מורי התיכון** שעברו לעבודה מקוונת בהכנה פרטנית לתלמידים לקראת בחינות הבגרות במקצועות השונים. למעלה מ-100 מתנדבים נרתמו לעניין ובהמשך הורחבה פעילות זאת לישובים נוספים בפריפריה בשיתוף פעולה עם קק"ל. כמו כן, הוקמו פלטפורמות למידה מותאמות לחמש יחידות לימוד במתמטיקה בכיתות י' על מנת לצמצם את הפער בחומר הלימוד במחצית השנייה של השנה, בסיוע מיוחד של קרן טראמפ.
- **סיוע למערכת הבריאות**, יחד עם היחידה ואגף התקשוב. במסגרת זאת, גויסו מנהלי פרויקטים לקופות החולים השונות, שפעלו בצמוד ליחידה, במטרה לסייע להן מול האתגרים הטכנולוגיים.
- **סיוע במציאת מקום עבודה** לאלה מבוגרי היחידה שאיבדו את מקום פרנסתם כתוצאה מהמצב.

היה היה - חשוב לזכור ולהזכיר!

"עזרא ונחמיה" - עליית יהודי עיראק

ב-19 במאי 1950 נחת בישראל המטוס הראשון מ"מבצע עזרא ונחמיה", ועליו קבוצת העולים הראשונה מעיראק. הטיסה כללה נחיתה ביניים בקפריסין, בשל התעקשות העיראקים שהטיסות לא תגענה לישראל. כדי לוודא את קיום ההנחיה, התלווה לטיסה קצין עיראקי צעיר בדרגת סרן.

עם הנחיתה בקפריסין, נלקח הקצין על ידי אנשי "המוסד לעליה" לבילוי מקומי רחוק משדה התעופה, מה שאפשר לטייס להעלות שוב את העולים ולהטיסם ללוד. לאחר ירידת הנוסעים בלוד חזר המטוס ריק לקפריסין, בכדי להטיס את הקצין חזרה לעיראק.

על המטוס הראשון מעיראק היה פעיל העלייה והשר לשעבר שלמה הלל (בן 97), מיוזמי המבצע וממוביליו. בביקור ההכנה הגיע הלל לעיראק עם דרכון בריטי מזויף, כנציג חברת תעופה זרה שקיבלה את הזיכיון להטיס את היהודים מחוץ לעיראק.

שלמה הלל (במרכז) מקבל את מדליית "מבצע עזרא ונחמיה" מאברם אברהם (מימין) הפיק אותה ורועי שגב עיצב אותה

הרכבת האווירית החלה עם חקיקת חוק בפרלמנט העיראקי, שאפשר ליהודים החפצים בכך לעזוב את המדינה תוך ויתור על אזרחותם.

אברם אברהם

ספריית המל"מ

השאלת ספרים מהספרייה - ימי קורונה

בימים אלה ניתן לשאול ספרים מהספרייה בתיאום מראש, תוך שמירת מרחק של שני מטרים ולפי הנחיות משרד הבריאות. צוות הספרייה ילקט עבורכם את הספרים, ואתם תוכלו לאספם באמצעות שליח מטעמכם. כמו כן, הארכנו את זמן השאלת הספרים עד לחזרת המל"מ לפעילות רגילה. עדיף לבדוק מראש אם הספר נמצא על המדף.

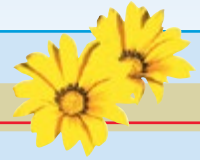
להלן לינק לקטלוג הספרייה:

<https://bit.ly/33ZzQE0>

הספרייה זמינה גם לפניות במייל. צוות הספרייה מאחל לכולם רק בריאות. מס טלפון : 035482254 מייל: library@intelligence.org.il

צ'אפחות

■ לאלוף (בדימוס) **שלמה גזית** על תעודת הוקרה מטעם עמותת בוגרי המכללה לביטחון לאומי (מב"ל). גזית היה ראש אמ"ן לאחר מלחמת יום הכיפורים, ושיקם את החיל בעקבותיה. כל הכבוד!

תא"ל (מיל) ד"ר אפרים לפיד מעניק לשלמה גזית תעודת הוקרה

■ לאל"מ (בדימוס) **חגי מן**, חבר הוועד המנהל מנציגי המשפחות השכולות, קמ"ן חטיבת הראל במלחמת ששת הימים וקמ"ן פיקוד צפון במלחמת יום כיפור, שהדליק אבוקה בטקס יום ירושלים. כבוד לחגי מן!

רואים מל"מ

"רואים מל"מ", איגרת המידע של ה-מל"מ, מופצת באינטרנט. **שמרו על קשר** - הצטרפו אלינו ומסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם!

נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה, **יוכי ארליך**, עורכת "רואים מל"מ"

mlm@intelligence.org.il

אתר ההנצחה המרכז למורשת מודיעין, ת"ד 3555 רמת השרון 47143,

טל' 03-5497019, פקס 03-5497731

בקרו באתר האינטרנט שלנו:

www.intelligence.org.il

תודתנו

תודתנו: לאבנר אברהם, לאליענה דן, לאפרים לפיד, לפסח מלובני, לדודי סימן-טוב, ליוסי קופרוסר, לנאוה רייך, לנעם שפירא על הסיוע בהכנת החומר ולכל האחרים שתרמו.

